

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE NARSİSTİK KİŞİLİK EĞİLİMLERİ VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISININ PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI ÜZERİNDE YORDAYICI ROLÜ

Esra YILDIRIM¹, Nuray TAŞTAN²

Öz

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik eğilimleri ve sosyal görünüş kaygısının problemli internet kullanımı üzerinde yordayıcı rolünün incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın evrenini, Kırıkkale Üniversitesinde öğrenimine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2018-2019 öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi'nde öğrenimine devam eden ve rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 229 kadın 224 erkek, toplam 453 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Problemlİ İnternet Kullanımı Ölçeği (PİKÖ), Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) ve Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı ve istatistiksel yöntemlerden korelasyon analizi (pearson korelasyon katsayısı) ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, üniversite öğrencilerinin problemli internet kullanımları orta düzeydedir. Bunun yanı sıra üniversite öğrencilerinin problemli internet kullanımı ile narsistik kişilik eğilimleri arasında olumlu ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu ve problemli internet kullanımı ile sosyal görünüş kaygısı arasında olumlu ve orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Narsistik Kişilik, Sosyal Görünüş Kaygısı, Problemlİ İnternet Kullanımı, Üniversite Öğrencisi

The Predictive Role of Narcissistic Personality Tendencies and Social Appearance Anxiety on Problematic Internet Use Among University Students

Abstract

In this study, it is aimed to investigate the predictive role of narcissistic personality tendencies and social appearance anxiety on problematic internet usage among university students. The universe of the research consists of students who continue their education in Kırıkkale University. The sample of the study consisted of 453 university students (229 female 224 male) who were randomly selected at Kırıkkale University in 2018-2019 academic year. Problematic Internet Use Scale (PIUS), Narcissistic Personality Inventory (NPI) and Social Appearance Anxiety Scale (SAAS) were used as data collection tools. SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Sciences) was used in the analysis of the data. Correlation analysis (pearson correlation coefficient) and multiple regression analysis were used as statistical methods. According to the findings of the study, problematic internet usage of university students is moderate. In addition, it was determined that there was a positive and low level relationship between problematic internet use and narcissistic personality tendencies of university students and there was a positive and moderate relationship between problematic internet use and social appearance anxiety.

Keywords: Narcissistic Personality, Social Appearance Anxiety, Problematic Internet Use, University student

Gönderilme Tarihi: 07.01.2020

Kabul Tarihi: 17.01.2020

- 1 Yüksek Lisans öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, E-posta: esra_5894@hotmail.com
- 2 Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölüm, E-posta: nuraytastan@gmail.com

Giriş

Gelişim psikolojisi, bireyin doğumdan ölümüne kadar geçen sürede fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal alanlardaki gelişimini inceleyen bilim dalıdır. Bu uzun yaşam döngüsü belirli yaşam dönemlerine ayrılmıştır. Bu dönemler genel isimleriyle, doğum öncesi, bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılıktır (Doğan ve Cebioğlu, 2011). Yetişkinlik dönemi incelendiğinde; yetişkinlik döneminin süreçlerinden birinin yetişkinliğe geçiş aşaması olduğu görülmektedir. Geleneksel anlamıyla yetişkinliğe geçiş; ergenlik ile genç yetişkinlik arasında kalan, kısa ve yetişkinliğin temellerinin atıldığı bir dönem olarak ele alınır (Çok ve Atak, 2010). Üniversite gençliği genç yetişkinlik döneminin önemli bir kısmını oluşturmaktadır ve üniversite öğrencileri için fiziksel görünüş, önem teşkil eden bir konu olarak düşünülebilir. Hayatın neredeyse merkezinde yer almaya başlamış iletişim araçları, medya, sosyal medya ve bunların beraberinde gelen reklam, magazin ve programlar kişilere belirli bir güzellik algısı aşılamaktadır. Bu da kişinin kendisi olmasını, duygularını ve düşüncelerini etkilemektedir. Son yıllarda en dikkat çekici güzellik algıları ise erkekte kaslı bir vücutken, kadında ise ince, zarif bir bedendir (Kılıç, 2015). Fiziksel görünüşe yüklenen bu önem, sosyal yaşamda da kendini göstermektedir. Kişinin dış görünüşü girdiği ortamlarda, kurduğu ilişkilerde etkili olabilmektedir. Bununla birlikte kişinin kendi bedenine dair algısı özgüvenine, kişilerarası ilişkilerdeki başarısına etki etmekle beraber; fiziksel, zihinsel, duygusal olarak her yönden etkili olabilmektedir (Öksüz, 2012). Bu bağlamda görünüş kaygısı, kişinin kendi bedenine ilişkin endişelerini ve diğer insanların değerlendirmeleri ile ilgili kaygılarından kaynaklanmaktadır. Kişinin yaşadığı bu kaygılar sadece fiziksel kaygılar değildir, başka birtakım özellikleri de içerir. Kişinin kilosu, boyu, yüzü, giyimi gibi nedenler de görünüş kaygısının içeriğini oluşturmaktadır. Olumsuz bir beden algısına sahip birey kaygı duyabilmekte ve bu kaygı sosyal hayatına da yansarak kaçınma davranışlarına neden olabilmektedir (Doğan, 2009). Sosyal görünüş kaygısı, bireyin dış görünüşü ve bedeni açısından sahip olduğu olumsuz beden imajının kişide bıraktığı bir sonuç olarak değerlendirilebilir (Özcan, Subaşı, Budak, Çelik, Gürel ve Yıldız, 2013). Doğan'a (2010) göre; görünüş kaygısı insanların fiziksel görünüşleri, başkaları tarafından değerlendirilirken ya da yorumlanırken duydukları endişelerdir. Kişinin bedenini olumsuz algılaması ve kaygı duyması sonucu gösterilen davranışlar genel olarak; kaçınma ya da kaçma davranışı (davranışsal ve bilişsel), görünüm yönetimi sağlama, sosyal destek alma, diyet davranışı gösterme, fiziksel aktiviteler ile uğraşma, bilişsel olarak kendini yeniden değerlendirme, bilişsel sapma ve diğerleriyle kıyaslama yapma gibi kategorilere ayrılmıştır. Bu başa çıkma stratejileri, kaygı uyandıran durumlardan kaçınmak ve vücuda ilişkin olumlu sosyal izlenimler yaratmak gibi sayısız işleve sahiptir (Sabiston, Sedgwick, Crocker, Kowalski ve Mack, 2007). Kişinin kendine dair algısı, kendini nasıl gördüğü, kendisiyle ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleri insan ilişkilerinde de belirleyici olmaktadır. Son

yıllarda insanların başkalarıyla ve kendileriyle ilişkileri giderek daha da zorlaşmaktadır ve bu durum psikoloji alanında insanları anlamak için narsizmi başvuru alanı haline getirmektedir (Kızıltan, 2006). İnsan doğasında var olan kendini sevme ve beğenme, insanın kendisine yönelik cinsel haz duyması 'narsisizm ya da narsizm' olarak ifade edilmektedir (Taş ve Karataş, 2017). "Narsizm" kavramı 1898 yılında psikoloji literatürüne girmiştir (Cihangiroğlu, Teke, Uzunlar ve Uğrak, 2015). Narsisizm, Yunan mitolojisinde Echo'nun aşkına karşılık vermeyen Narkissos'un, Echo'nun lanetiyle ırmaktaki yansımaya âşık olması ile ilişkilendirilmiştir (Yörük, 2000). Narsisizm genel olarak bireyin kendi ruhsal ve bedensel benliğine ya da kimliğine aşırı bir bağlılık ve beğeni duyması kendini beğenmesi, kendi kendine hayran olması, empati yapamaması anlamına gelmektedir (Seward, 2007). Bununla birlikte kendi kimliğine karşı bilinçli ya da bilinçsiz olarak hissettiği aşırı sevgi, şehvet ve haz ile birlikte başkalarına karşı ilgisiz kalma, onları sömürme ve çıkarları için kullanma, diğer insanlarla empati kuramama da narsizmin özelliklerindedir (Yalın, 2018). Başkalarını küçümseme davranışı aslında narsistlerce kendini tatmin etmenin bir yoludur ve kendi düşüncelerini, görüşlerini şişirmeleri de yine bu durumla ilgilidir. Bu bilişsel çarpıtmalar narsistlerin başkalarından onay almasalar dahi kendilerini herkesten üstün görmelerine neden olmaktadır. Bununla birlikte başkalarınca üstünlüklerinin kabul edildiğini de yine bu bilişsel çarpıtmalar sayesinde düşünmektedirler ve bu algılamaların her biri çarpıtılmış algılamalardır (Baumeister ve Vohs, 2001). Diğer insanlardan oldukça farklı olmak, narsist bireyler için özel önem taşımaktadır (Ohmann ve Burgmer, 2016). Narsist olmayan bireyler kendilerini geliştirme konusunda daha esnek olup, diğer kişilerle ilişkilerinde tutarlı bir görünüm çizerlerken, narsist bireyler bu konuda daha katı stratejiler geliştirebilmektedirler (Chambel, Reeder, Sedikides ve Elliot, 2000). Narsistlerin geliştirdikleri katı stratejiler, diğer insanlarla ilişkilerinde düşmanlık ve çatışma durumlarına da neden olmaktadır (Peterson ve Dehart, 2014). Genellikle bir kişilik bozukluğu olarak ele alınan narsizmin yanında, narsizmin olumlu etkileri olabileceği de varsayılmaktadır. Sağlıklı narsizmin kişiye yarar sağlayacağı ve kişi için olumlu duygulara katkı sağlayabileceği yönünde düşüncelerin de olduğu söylenebilir (Campbell ve Foster, 2007). Aslında narsizmin belli bir boyutu aşmadığı ve tehlike arz etmediği sürece gerekli bir eğilim olduğu belirtilmektedir (Cihangiroğlu vd., 2014).

İnsan yaşamında pek çok unsur bireyin sosyal görünüş kaygısı geliştirmesinde ya da narsistik kişilik eğiliminde olmasına temel oluşturabilir. Bu iki değişkenin yanında araştırılmak istenen diğer bir konu ise problemlili internet kullanımudur.

Yeni keşfedilen her şey ve tüm icatlar insan hayatına büyük ölçüde değişiklikler getirmektedir. Ancak bu yeniliklerle beraber birçok problem de yaşanabilmektedir (Sargın, 2013). İçinde bulunulan çağda büyük önem taşıyan ve hayatın birçok alanında kendisine yer bulan internet, insanlar için vazgeçilmez bir araç haline gelmiştir. İnternet, insanların kolaylıkla iletişim kurmaları ve ulaşmak iste-

dikleri her türlü bilgiye ulaşmalarını kolaylaştırması açısından önemli bir iletişim aracıdır (Oktan, 2015). Türkiye’de internete ulaşmanın kolaylaşması ile birlikte en çok internet kullanımının gençler tarafından olduğu söylenebilir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2019) verilerine göre 16-24 yaş aralığındaki bireylerin %90.8’i aktif internet kullanıcısı iken 25-34 yaş bireylerin %91.7’si aktif internet kullanıcısıdır.

Son dönemlerde internet; eğlence, bilgi toplama, insanlarla iletişim gibi nedenlerle oldukça fazla kullanılmaktadır. Özellikle internet, diğer insanlarla rahatlıkla iletişime geçebilmek, özgürce davranabilmek ve kendi kimliğini gizleyerek iletişim kurabilmek gibi çekici özellikleri nedeni ile tercih edilen bir platformdur (King, 1996). İnternet insan yaşamını olumlu yönde etkilemekle birlikte, internetin istenmeyen durumlar yarattığı da görülebilmektedir (Oktan, 2015). İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte internetin olumsuz sonuçlarını ifade etmek için farklı kavramlar kullanılırken (internet bağımlılığı bozukluğu, patolojik internet kullanımı, zorunlu internet kullanımı, sanal bağımlılık gibi), bu araştırmada patolojik bir tanılama amaçlanmamakta ve problemlili internet kullanımı kavramının daha uygun olduğu düşünülmektedir. İnternetin olumsuz kullanımıyla ilgili adlandırmalarda var olan bu farklılıklar ele alınan ve odaklanılan konu ile ilgili olmakla birlikte internet kullanımıyla ilgili davranışın bilişsel, duyuşsal ya da davranışsal herhangi bir yönüne ağırlık vermenin bir sonucu olabilir (Davis, 2001). Problemlili internet kullanımı, sorunlu internet kullanım davranışlarının ortaya çıkardığı problemler ve etkilerini ele alan bir kavramdır. Bununla birlikte kişilerin hayatlarını birçok alanda (sosyal, mesleki, akademik yaşam gibi) etkileyen, olumsuz sonuçlar gösterebilen bilişsel ve davranışsal belirtiler içermektedir (Caplan, 2005). Spada (2014), problemlili internet kullanımını psikolojik, sosyal, mesleki ve eğitsel durumlar üzerinde etkiye sahip olan ve sorun teşkil eden internet kullanımı olarak tanımlamaktadır. İnternet kişinin bağımlı olduğu nesne olabilmekle birlikte, kişinin daha önce yaşamında bağımlı olduğu durumlar ya da nesnelere açısından da bağımlılık oluşturabilecek bir ortamdır. Başka bir deyişle, çoğu durumlarda kişinin internete bağımlılığından çok internetin kullanım nedenleri, sunduğu imkânlar, yer alan içerikler gibi özellikler asıl bağımlılık nedenlerini oluşturabilmektedir. Bireylerin sosyal ihtiyaçlarını karşılamada internet yardımcı bir işlev üstlenirken, aynı zamanda internette geçirilen sürelerin ve kullanım sıklığının artması bireyin hayatında bazı olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Ayrıca kişilerarası ve yüz yüze olan ilişkilerde saydam ve samimi şekilde güven sağlanırken, internet ortamında geliştirilen ilişkilerde saydam olmayan, gizemli ve gerçeklerden uzak şekilde güven sağlanmaya çalışılabilmektedir (Mcmillan ve Morrison, 2006). İnternet ortamında birçok birey kendini daha rahat hissedebilmektedir ve bu nedenle iletişim kurarken yaşanan sorumluluk duygusu gerçek bir sorumluluk duygusu olmamaktadır. Ayrıca istemediği bir hayat sürmekte olan bireyler, sanal platformda kendilerini istedikleri gibi gösterebilmekte, davranabilmekte ve böylece yaşadığı bu çelişkili durumu bastırabilmektedirler (Doğan, Işıklar ve

Eroğlu, 2008). Başka bir açıdan ise kişi kendi gerçekliğine yabancılaşabilmekte ve bu durum olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Özellikle üniversite dönemi öğrencilerinde büyük bir çoğunluğun aktif olarak internet kullanması, bu dönemde olumsuz sonuçların daha fazla görülmesine neden olabilir. İnternet kullanımının davranışsal, fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan olumsuz etkileri olabilmektedir. Bunlardan bazıları; problemlerden kaçış için daha fazla internet kullanmak, internet kullanımından kaynaklı sorunları olduğunu bilmesine rağmen kişinin kullanmaya devam etmesi, evliliklerde sorunlar, kas ağrıları, görme zayıflıkları, hatırlamalarda zorluklar, uykusuzluk ve stres, internet kullanımı için sosyal ve mesleki ortamlardan uzaklaşmadır (Balcı ve Günar, 2009; Nalwa ve Anand, 2003). Gençler, üniversitede, sosyal yaşamda ya da iş yaşamında yaşadığı sorunlardan kaçmak için interneti bir sığınak olarak görebilir. Bununla birlikte kendisini gerçek hayatta ifade edemeyen bir genç, internet ve sosyal medya gibi ortamlarda kendini ifade etme yolları arayabilmektedir. Bu gibi internet kullanım nedenleri kişiyi yalnızlıktan kurtardığı ya da kendini ifade etme imkânı tanıdığı için internetin olumlu bir yönü olarak da düşünülebilir. Davis (2001), internet kullanımının amaca dönük ve işlevsel bir şekilde, zamanı olması gerektiği gibi kullanarak ve bireyde herhangi bir soruna yol açmayacak şekilde olması durumunda internetin sağlıklı kullanıldığını belirtmiştir. Son yıllarda artan internet kullanımı ile beraber, sağlıklı internet kullanımı oranı azalmakta ve özellikle genç bireylerin yaşamında internet önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak, her yaşta bireyler ve özellikle gençler internetin olumsuz sonuçlarından etkilenmektedirler.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Son yıllarda internet, toplumun birçok kesimi tarafından çok fazla kullanılan bir paylaşım aracıdır. İnternete ulaşımın bilgisayarlardan sonra tablet ve telefonlarda da sağlanmasıyla giderek artan bir internet kullanımının varlığından söz edilebilir. Türkiye’de internet kullanımının gençlik dönemindeki bireylerde daha fazla olduğu görülmektedir. Gençlik döneminde internet; arkadaşlık ilişkileri kurmak, eğitimsel amaçlar, boş vakitleri değerlendirmek ve oyun oynamak gibi nedenlerle kullanımı artan bir paylaşım aracı olmuştur. Bu durumun, üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı konusunda riskli grupta yer almalarına neden olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada narsisizm ve sosyal görünüş kaygısı üzerinde problemlili internet kullanımının etkisi araştırılmıştır ve yapılan çalışmanın internet ve sosyal medya kullanımında daha bilinçli adımlar atılmasıyla ilişkili çalışmalara yön verebileceği düşünülmektedir. Araştırmada birlikte ele alınan bu üç değişkenle ilgili alan yazında daha önce yapılan benzer bir çalışmaya rastlanmaması nedeniyle bu çalışmanın önem arz ettiği düşünülmektedir. Araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanımının narsistik

kişilik eğilimi ve sosyal görünüş kaygısı üzerinde etkisi nedir? sorusuna yanıt bulmaktır. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaktadır:

1. Üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımı ne düzeydedir?
2. Üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanımının narsistik kişilik eğilimleri üzerinde etkisi var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanımının sosyal görünüş kaygıları üzerinde etkisi var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, iki ya da daha fazla sayıda var olan değişkenler arasında, değişimin varlığını belirlemek isteyen araştırma modelidir ve tarama modelinde bireylerin mevcut durumları bir etkiye maruz bırakılmadan var olduğu şekliyle betimlenmektedir (Karasar, 2013). Bu nedenle bu çalışmada üniversite öğrencilerinde narsistik kişilik eğilimleri ve sosyal görünüş kaygısının problemlili internet kullanımı üzerinde yordayıcı rolünü incelemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Kırıkkale Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmakta, çalışmanın örneklemini ise Kırıkkale Üniversitesi'nde öğretimine devam eden ve rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 229 kadın 224 erkek, toplam 453 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini pratik sebepler dolayısıyla Kırıkkale ilinden seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği (PİKÖ), Ceyhan, Ceyhan ve Gürçan (2007) tarafından geliştirilmiş, internetin sağlıklı ve sağlıksız kullanım düzeylerini ortaya koymayı amaçlayan 33 maddelik bir ölçektir. Ölçek 5'li likert tipi olup "tamamen uygun", "oldukça uygun", "biraz uygun", "nadiren uygun", "hiç uygun değil" şeklinde seçeneklerden oluşmaktadır. Ölçekteki maddelerin üç alt boyutu vardır. Bunlar: "internetin olumsuz sonuçları", "sosyal fayda/sosyal rahatlık" ve "aşırı kullanım" dır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 165 iken en düşük puan 33 tür. Faktör analizi 1658 üniversite öğrencisi üzerinden yürütülen söz konusu ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (α) .95 bulunurken, ölçeği oluşturan 3 boyuta ait iç tutarlılık katsayıları ise; 1. boyut olan internetin olumsuz sonuçları için .94, 2. boyut olan sosyal fayda/sosyal rahatlık için .85 ve 3. boyut olan aşırı kullanım için .75 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara bakılarak problemlili inter-

net kullanım ölçeğinin iç tutarlılığının yüksek ve güvenilir olduğu söylenebilir. Bu çalışmada yapılan analizler sonucu problemlili internet kullanımı ölçeğinin cronbach's alfa değeri .93 olarak bulunmuştur. Bunun yanında çalışmada kullanılan Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ), ilk olarak Hart, Flora, Palyo, Fresco, Holle ve Heimberg (2008) tarafından geliştirilmiş Social Appearance Anxiety Scale (SAAS)'in, Doğan (2010) tarafından Türkçe 'ye uyarlanması yapılarak oluşturulmuştur. Uyarlama çalışması 340 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Bu ölçek öz-bildirim tarzı, 5'li likert tipi (hiç uygun değil, uygun değil, biraz uygun, uygun ve tamamen uygun) olup 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk maddesi tersten kodlanmakta olup, ölçekten alınacak en düşük puan 16 ve en yüksek puan 80'dir. SGKÖ için Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı .93, test-tekrar-test güvenilirlik katsayısı 0,85 ve test yarılama yöntemiyle hesaplanan güvenilirlik katsayısı 0,88 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe formunun madde toplam korelasyon katsayılarının 0,32 ile 0,82 arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada yapılan analizler sonucu sosyal görünüş kaygısı ölçeğinin cronbach's alfa değeri .93 olarak bulunmuştur. Çalışmada kullanılan son ölçek olan narsistik kişilik envanteri (NKE), Raskin ve Hall (1979) tarafından 54 madde olarak geliştirilmiş daha sonra Raskin ve Terry (1988) tarafından 40 maddeye indirilmiş ve son olarak Ames, Rose ve Anderson (2005) tarafından 16 maddeye indirilmiştir. Atay tarafından ise 2009 yılında Türkçe standardizasyonu gerçekleştirilmiştir. Ölçekte her biri kendi içinde zıt ifadeler barındıran (narsistik ve narsistik olmayan) toplam 16 çift madde vardır. Ölçek ilk haliyle yedi boyuttan oluşmaktadır ve bu boyutlar; üstünlük, sömürücülük, otorite, kendine yeterlilik, kendini beğenme, hak iddia etme ve teşhirciliktir. Ames ve ark. (2005) tarafından geliştirilen ölçekten, boyutlardan biri olan "kendini beğenme" boyutu çıkarılmış ve geriye altı faktör kalmıştır. Atay (2009) tarafından uyarlanan NKE'nin güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılarak iç güvenilirliği test edilmiş ve ilk revizyonunda Cronbach Alpha değeri .57 olarak bulunmuş ancak daha sonra tekrardan revize edilen envanterin güvenilirliği .627 hesaplanmış ve istenen bir değer bulunmuştur. Bu çalışmada analizler sonucu narsistik kişilik envanterinin cronbach's alfa değeri .71 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler uygun istatistiksel analiz teknikleri kullanılarak bilgisayar ortamında SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamındaki katılımcıların problemlili internet kullanımı düzeylerinin narsistik kişilik eğilimleri ve sosyal görünüş kaygıları üzerindeki etkisine bakılmakta, araştırmanın bağımsız değişkenini, problemlili internet kullanımı oluştururken; bağımlı değişkeni narsistik kişilik eğilimi ve sosyal görünüş kaygısı oluşturmaktadır. Öğrencilerin problemlili internet kullanım düzeylerinin belirlenmesi için betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Bireylerin problemlili internet kullanımı, narsistik kişilik eğilimleri ve sosyal görünüş

kaygıları arasındaki ilişki incelenmek istenmiş ve bu nedenle korelasyon analizi (pearson korelasyon katsayısı) yapılmıştır. Araştırmada bireylerin problemleri internet kullanımının, narsistik kişilik eğilimi ve sosyal görünüş kaygı durumlarına etkisi ise çoklu regresyon analizi yapılarak incelenmiştir.

Bulgular

Üniversite Öğrencilerinin problemleri internet kullanım düzeyleri, problemleri internet kullanımı, narsistik kişilik eğilimi ve sosyal görünüş kaygısı düzeyleri arasındaki ilişki ile bireylerin problemleri internet kullanımının narsistik kişilik eğilimi ve sosyal görünüş kaygısı üzerindeki etkisine yönelik elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Üniversite Öğrencilerinin Problemleri İnternet Kullanım Düzeyine Ait Puanlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Üniversite Öğrencilerinin Problemleri İnternet Kullanımı Ölçeğinde yer alan maddelere ilişkin cevaplarının betimsel istatistikleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Problemleri İnternet Kullanım Ölçeği ve Alt Boyutlarına Göre Problemleri İnternet Kullanım Düzeyine Ait Ortalama ve Standart Sapmaları

Problemleri internet kullanımı	N	min	max	\bar{X}	Ss
İnternetin olumsuz sonuçları	453	17.00	85.00	32.48	12.49
Sosyal fayda/sosyal rahatlık	453	10.00	47.00	20.14	7.35
Aşırı kullanım	453	6.00	30.00	20.02	4.74
PİKÖ Toplam	453	33.00	162.00	72.65	21.52

Tablo 1’de, katılımcıların Problemleri İnternet Kullanım Ölçeği ve alt boyutlarından almış oldukları puanlar gösterilmektedir. Buna göre, katılımcıların ölçekten almış olduğu toplam puan 33 ve 162 aralığında ($\bar{X} = 72.65$, $Ss=21.52$), internetin olumsuz sonuçları alt boyutunda elde ettikleri puanlar 17 ile 85 aralığında ($\bar{X} = 32.48$, $Ss=12.49$), sosyal fayda alt boyutunda elde ettikleri puanlar 10 ile 47 aralığında ($\bar{X} =20.14$, $Ss=7.35$) ve aşırı kullanım alt boyutunda elde ettikleri puanlar 6 ile 30 aralığında değişmektedir ($\bar{X} =20.02$, $Ss=4.74$). PİKÖ toplam puanında ve alt boyutlarında alınabilecek en yüksek ve en düşük puanlar; PİKÖ toplam için 33-165 aralığı, aşırı kullanım alt boyutu için 6-30 aralığı, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutu için 10-50 aralığı ve internetin olumsuz sonuçları alt boyutu için 17-85 puan aralığıdır. Buna göre üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımları orta düzeyde bulunmuştur. Sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutuna ait puanları düşük ve internetin olumsuz sonuçları alt boyutuna ait puanları ortalamasının altında, aşırı kullanım alt boyutuna ait puanları ise yüksek bulunmuştur

Üniversite Öğrencilerinin Problemlili İnternet Kullanımı, Narsistik Kişilik Eğilimi ve Sosyal Görünüş Kaygısı Puanları Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular ve Yorumlar

Üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanımı, narsistik kişilik eğilimi ve sosyal görünüş kaygılarına ilişkin korelasyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Üniversite Öğrencilerinin Problemlili İnternet Kullanımı, Narsistik Kişilik Eğilimi ve Sosyal Görünüş Kaygısı Puanlarına İlişkin Korelasyon Analizi

		NKE toplam	SGKÖ toplam
PİKÖ toplam	<i>r</i>	.112*	.444**
	<i>p</i>	.017	.000
	<i>N</i>	453	453
NKE toplam	<i>r</i>		-.020
	<i>p</i>		.664
	<i>N</i>		453

* $p < .05$, ** $p < .01$

Tablo 2'de verilen analizlere göre PİKÖ toplam ile NKE toplam puan ortalamaları arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki vardır ($r = .112$, $p = .017$). PİKÖ toplam ve SGKÖ toplam puan ortalamaları arasında da orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .444$, $p = .000$). NKE toplam ile SGKÖ toplam puan ortalamaları arasında ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r = -.020$, $p = .664$). Yani PİKÖ toplam puanı yükseldiğinde NKE ve SGKÖ toplam puanları da yükselmekte, toplam puanı düştüğünde iste diğer değişkenlerin toplam puanları da düşmektedir.

Üniversite Öğrencilerinde Narsistik Kişilik Eğilimlerinin Problemlili İnternet Kullanımı Düzeylerini Yordayıcılığına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanımının narsistik kişilik eğilimleri üzerinde etkisine ilişkin çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımının Narsistik Kişilik Eğilimleri Üzerinde Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	β	t	p	İkili R	Kısmi R
Sabit	5.851	0.691	-	8.466	.000	-	-
Sosyal Fayda/Sosyal Rahatlık alt boyutu	-0.035	0.047	-0.079	-0.753	.452	0.107	-0.036
Aşırı kullanım alt boyutu	-0.115	0.051	-0.167	-2.253	.025	0.003	-0.106
PİK	0.045	0.020	0.295	2.222	.027	0.112	0.104

R=0.155, R²=0.024, F₍₃₋₄₄₉₎=3.691, P<.01

Tablo 3’de yer verilen yordayıcı değişkenler ile bağımlı (yordanan, ölçüt) değişken arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutu ile narsistik kişilik eğilimi arasında olumlu ve düşük düzeyde bir ilişkinin (r=0.11) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun olumsuz ve düşük düzeyde (r=-0.04) olduğu görülmektedir. Aşırı kullanım alt boyutu ile narsistik kişilik eğilimi arasında olumlu ve çok düşük düzeyde bir ilişki vardır. Diğer değişkenler kontrol edildiğinde, bu korelasyonun olumsuz ve düşük düzeyde (r=-0.11) olduğu görülmektedir. Problemlı internet kullanımı ile narsistik kişilik eğilimi arasında olumlu ve düşük düzeyde ilişkinin (r=0.11) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun r=0.10 olarak hesaplandığı görülmektedir. Sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutu, aşırı kullanım alt boyutu ve problemlı internet kullanımının birlikte, katılımcıların narsistik kişilik eğilimleri üzerinde çok düşük düzeyde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır (R=0.155, R²=0.024, P<.01) Bahsedilen değişkenler birlikte narsistik kişilik eğilimindeki toplam varyansın yaklaşık %2’ sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin narsistik kişilik eğilimi üzerindeki görece önem sırası; problemlı internet kullanımı, aşırı kullanım ve sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutudur. Regresyon katsayılarının anlamlılığınla ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde sosyal fayda/sosyal rahatlık ve aşırı kullanım alt boyutu ile problemlı internet kullanımının narsistik kişilik eğilimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir.

Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Görünüş Kaygılarının Problemlı İnternet Kullanımı Düzeylerini Yordayıcılığınla İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Üniversite öğrencilerinde problemlı internet kullanımının sosyal görünüş kaygıları üzerinde etkisine ilişkin çoklu regresyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Üniversite Öğrencilerinde Problemlili İnternet Kullanımının Sosyal Görünüş Kaygıları Üzerinde Etkisine İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Std. Hata	β	t	p	İkili R	Kısmi R
Sabit	15.206	2.111	-	7.202	.000	-	-
Sosyal Fayda/Sosyal Rahatlık alt boyutu	0.394	0.142	0.260	2.764	.006	0.460	0.129
Aşırı kullanım alt boyutu	-0.133	0.156	-0.057	-0.855	.393	0.224	-0.040
PİK	0.135	0.061	0.260	2.196	.029	0.444	0.103

R=0.472, R²=0.222, F₍₃₋₄₄₉₎=42.793, P<.01

Tablo 4’de yer verilen yordayıcı değişkenler ile bağımlı (yordanan, ölçüt) değişken arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutu ile sosyal görünüş kaygısı arasında olumlu ve orta düzeyde bir ilişkinin (r=0.47) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun r=0.13 olarak hesaplandığı görülmektedir. Aşırı kullanım alt boyutu ile sosyal görünüş kaygısı arasında olumlu ve düşük düzeyde (r=0.22) bir ilişki vardır. Ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde bu korelasyonun olumsuz ve düşük düzeyde (r=-0.04) olduğu görülmektedir. Problemlili internet kullanımı ile sosyal görünüş kaygısı arasında olumlu ve orta düzeyde ilişkinin (r=0.44) olduğu ancak diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun r=0.10 olarak hesaplandığı görülmektedir. Sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutu ve problemlili internet kullanımının birlikte, katılımcıların sosyal görünüş kaygı düzeyi üzerinde orta düzeyde ve aşırı kullanım alt boyutunun katılımcıların sosyal görünüş kaygı düzeyi üzerinde düşük düzeyde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır (R=0.472, R²=0.222, P<.01). Bahsedilen değişkenler birlikte, sosyal görünüş kaygısındaki toplam varyansın yaklaşık %22’sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı sosyal görünüş kaygısı üzerindeki göreceli önem sırası; problemlili internet kullanımı ve sosyal fayda/sosyal rahatlık, ardından aşırı kullanım alt boyutudur. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutunun sosyal görünüş kaygısı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Ancak aşırı kullanım alt boyutu ile problemlili internet kullanımı sosyal görünüş kaygısı üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımlarının, narsistik kişilik eğilimleri ve sosyal görünüş kaygıları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Problemlili internet kullanımına sahip bireylerin narsistik

kişilik eğilimi ve sosyal görünüş kaygısına ait puanlarının ne yönde etkilendiği ve aralarındaki ilişki anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanım düzeylerinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Bireylerin sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutuna ait puanları düşük ve internetin olumsuz sonuçları alt boyutuna ait puanları ortalamanın biraz altında, aşırı kullanım alt boyutuna ait puanları ise yüksek bulunmuştur. Buna göre üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımının orta düzeyde olduğu ancak internet kullanım oranlarının yüksek olduğu söylenebilir. Türkiye’de son yıllarda internet kullanım oranlarına bakıldığında internet kullanımının sürekli artış gösterdiği görülmektedir. Özellikle 2019 yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verilerinde en yüksek internet kullanım oranına sahip bireylerin genç bireyler olduğu görülmektedir (TÜİK, 2019). Bunun sonucunda üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımı konusunda risk altında olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte sosyal fayda/sosyal rahatlık boyutunda yer alan ifadelerle bakıldığında, puanların düşük çıkması araştırmaya katılan öğrencilerin internet ortamında, gerçek yaşama kıyasla çok farklı davranışlar ya da duygular içerisinde olmadığına bir göstergesi olabilir. Üniversite öğrencileri ile yapılan benzer araştırmalara bakıldığında ise; yapılan araştırmaya paralel olarak, Sırakaya (2011) ve Tutgun (2009) öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının orta düzeyde problemlili internet kullanımına sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan bir başka çalışmada üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımının hemen hemen orta düzeyde olduğu bulunmuştur (Küçük, 2017). Balcı, Gölcü ve Öcalan (2013), üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada katılımcıların orta düzeye yakın oranda internete bağımlılık taşıdıkları sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan bazı araştırmalarda problemlili internet kullanımının alt boyutlarına ait puanların değerlendirilmesine bakıldığında, Tutgun’un (2009) çalışmasında katılımcılar, aşırı kullanım alt ölçeğinden düşük, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt ölçeğinden orta, internetin olumsuz sonuçları alt ölçeğinden yüksek puanlar almışlardır. Sevindik, 2011 yılında üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmasında öğrencilerin %14.6’sının problemlili internet kullanımı davranışı gösterdiğini bulgulmuş ve öğrencilerin, aşırı kullanım alt ölçeği puanları düşük, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt ölçeği puanları orta ve internetin olumsuz sonuçları alt ölçeği puanları yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu çalışmalar, problemlili internet kullanımı ölçeğinin alt boyutlarına ait puanları açısından yapılan çalışma ile paralellik göstermemektedir. Çalışmalar arasındaki bu farkın nedeni örneklemeleri oluşturan bireylerin, bireysel farklılıklarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte benzerlik gösteren çalışmalar da mevcuttur. Altıntaş’ın (2016), ortaokul öğrencileri ile yaptığı çalışmasında, öğrencilerin aşırı kullanım alt ölçeğinden yüksek, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt ölçeğinden ve internetin olumsuz sonuçları alt ölçeğinden düşük puan aldıkları görülmüştür. Altıntaş’ın (2016), çalışmasında problemlili internet kullanı-

mı alt boyutlarından alınan puanlara dair yorumlar, yapılan araştırma ile paralellik göstermektedir. Laconi , Vigouroux , Lafuente , Chabrol (2017), 786 internet kullanıcıları üzerinde yaptıkları çalışmada katılımcıların önemli bir kısmında problemlili internet kullanımının varlığından söz etmişlerdir. Yavuzarslan-Gök (2017), yaptığı çalışmada, problemlili internet kullanım davranışlarının lise öğrencilerinde ortalamadan biraz üzerinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ergenler ile yapılan başka bir çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri'nden bir genç ergen örneğinde, özellikle beyaz gençler arasında sorunlu internet kullanımı belirtilerinin oldukça yaygın olduğu görülmüştür. Altıntaş'ın (2016) ortaokul öğrencileri ile yaptığı çalışmada ise öğrencilerin problemlili internet kullanım düzeylerinin düşük olduğu bulgulanmıştır. Buradan hareketle yapılan çalışmalar arasında problemlili internet kullanım düzeylerine yönelik farklılıkların mevcut olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarında karşılaşılan bu durumun, çevresel ya da bireysel farklılardan kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bazı çevresel faktörler, internet kullanımı için daha teşvik edici görev görebilir. Özellikle genç yetişkinlikte birey duygusal olarak bir ilişki aradığı dönemde olduğu için bu konularda çeşitli sorunlar yaşayabilmekte ve başa çıkma yöntemi olarak interneti kullanabilmektedir (Guan ve Subrahmanyam, 2009). Bununla birlikte uyum sorunu yaşamayan, gerçek hayatta sağlıklı ilişkiler geliştiren ve interneti sağlıklı biçimde kullanmayan bireylerde problemlili internet kullanım düzeyi düşük olabilmektedir.

Üniversite öğrencilerinin narsistik kişilik eğilimlerinin problemlili internet kullanımı düzeylerini yordayıcılığına ilişkin regresyon analizine dair bulgular incelendiğinde, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutu, aşırı kullanım alt boyutu ve problemlili internet kullanımının, katılımcıların narsistik kişilik eğilimleri üzerinde çok düşük düzeyde anlamlı bir etkisi bulunmuştur ($R=0.155$, $R^2=0.024$, $P<.01$). Bu değişkenler narsistik kişilik eğilimindeki toplam varyansın yaklaşık %2'sini açıklamaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçlarına bakıldığında sosyal fayda/sosyal rahatlık ve aşırı kullanım alt boyutu ile problemlili internet kullanımının narsistik kişilik eğilimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı görülmektedir. Alan yazı incelendiğinde, problemlili internet kullanımının narsistik kişilik eğilimi üzerindeki etkisine dair bir bulguya rastlanamamıştır. Fakat benzer çalışmaların varlığından söz edilebilir. Odacı ve Berber-Çelik'in (2013) çalışmasında, elde edilen bulgulara göre, narsizmin problemlili internet kullanımını etkilemediği ve aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Danacı, Kavaklı ve Tıkız (2018) ise çalışmasında internet bağımlılığı düzeyinin narsizm düzeylerini doğrusal olarak etkilediğini ortaya koymuştur. Ekşi (2012), araştırmasının sonucunda narsistik bir kişilik özelliği olan hak iddia etme özelliğinin, internet bağımlılığındaki yoksunluk ve kontrol güçlüğü; üstünlük özelliğinin ise internet bağımlılığındaki sosyal izolasyonu olumlu ve sömürücü özelliklerinin internet bağımlılığındaki kontrol güçlüğü puanlarını olumsuz şekilde yordadığını bulmuştur. Kim, Namkoong, Ku ve Kim (2008) toplam 1471

çevrimiçi oyun kullanıcıları ile yaptıkları araştırmada narsistik kişilik özelliklerinin çevrimiçi oyun bağımlılığı ile pozitif korelasyon gösterdiğini bulmuşlardır. Yapılan bu çalışmalardan hareketle internet bağımlılığı ve narsizm arasında ilişki bulunduğu söylenebilir. Bunun nedeni olarak internet bağımlılığının daha fazla patoloji içeren bir kavram olarak ele alınması görülebilir. Problemlerli internet kullanımı ölçeği, internet bağımlılığı ile ilgili herhangi bir teşhis koymayı amaçlamamaktadır. Bu nedenle yapılan araştırmada problemlerli internet kullanımının narsizm üzerinde önemli bir etkiye sahip olmaması, problemlerli internet kullanımının internet bağımlılığı boyutunda ele alınmaması ile açıklanabilir. Bununla birlikte narsizm ile ilgili olarak yapılan bazı çalışmalarda problemlerli sosyal medya davranışları ile narsizm arasında ilişkiler bulunmuştur. Reed, Bircek, Osborne, Viganò ve Truzoli (2018) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, sorunlu internet kullanımının narsizm düzeylerini öngördüğünü ve bunun sosyal medya katılımının görsel formları tarafından yönetildiğini bulgulamıştır. Yani özellikle sosyal ağları görsel paylaşımlar gibi nedenlerle kullananların narsistik kişilik özellikleri göstermeye daha yatkın oldukları söylenebilir. Bundan hareketle alan yazında internet ortamında sosyal medya kullanımı ve narsizm ilişkisini inceleyen daha fazla çalışma olduğu görülmektedir. Kaya (2017), üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin narsizm düzeyleri arttıkça Facebook'un narsizm odaklı olarak kullanma eğiliminin artacağı sonucuna ulaşmıştır. Tepret'in (2018) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada sonuçlar incelendiğinde, Facebook ve Instagram kullanım sıklıkları ile narsistik kişilik envanteri alt ölçekleri arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Şahin ve Kumcağz (2017), meslek yüksekokulundan 520 öğrenci ile yaptığı çalışmasında narsistik kişilik özelliği ile sosyal medyanın bağımlı kullanımı arasında düşük düzeyde olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Özkaya'nın (2018), araştırma bulgularına göre Facebook hesabı bulunan bireylerin internet bağımlılıkları, üstünlük eğilimleri ve kendine yeterlik düzeyleri daha fazladır. Facebook hesabı bulunmayan bireylerin ise teşhircilik, sömürücülük, otorite, hak iddia etme ve narsizm eğilimleri daha yüksek bulunmuştur. Bu araştırmada facebook kullanımı ve narsistik eğilimler arasındaki ilişki açısından daha önce bahsedilen çalışmalardan farklı bir sonuç elde edildiği görülmektedir. Ancak alan yazındaki çalışmaların birçoğunda genel olarak sosyal medya kullanımı ile narsizm arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu söylenebilir. İnternet kullanımı, sosyal medya kullanımına göre daha genel ve geniş bir kavram olduğu ve sosyal medya yoğunlukla görsel ve bireysel paylaşımlar içerdiği için, problemlerli internet kullanımı narsistik eğilimler üzerinde önemli bir etkiye sahip değilken, sosyal medya kullanımının yoğunlukla narsistik eğilimler ile ilişkili bulunduğu düşünülmektedir. Ancak gelecek çalışmalarda problemlerli internet kullanımı ile narsizm arasındaki ilişkiyi incelemek daha doğru sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Çünkü sorunlu internet kullanımı ile Facebook kullanım yoğunluğu arasında anlamlı ilişki bulan çalışmalar mevcuttur. Ayrıca, Facebook kullanım yo-

ğunluğunun önemli yordayıcılarından birinin sorunlu internet kullanımı olduğu bulunmuştur (Traş, Öztemel ve Baltacı, 2019). Bu çalışmadan hareketle problemlili internet kullanımının, yoğun sosyal medya kullanımı ile ilişkili olduğu söylenebilir ve sosyal medya kullanımı gibi problemlili internet kullanımının da narsistik eğilimler üzerinde etkisinden bahsetmek mümkün olabilmektedir. Ancak yapılan çalışmada problemlili internet kullanımı ve narsistik eğilimler arasında önemli bir ilişki bulunmadığı için, bu durumun internet kullanımı ile sosyal medya kullanımı arasındaki farklardan kaynaklı olabileceği düşünülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygılarının problemlili internet kullanımı düzeylerini yordayıcılığına ilişkin regresyon analizine dair bulgulara göre, sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutu ve problemlili internet kullanımının katılımcıların sosyal görünüş kaygı düzeyi üzerinde orta ve aşırı kullanım alt boyutunun katılımcıların sosyal görünüş kaygı düzeyi üzerinde düşük düzeyde anlamlı bir etkisi bulunmaktadır ($R=0.472$, $R^2=0.222$, $P<.01$). Bahsedilen değişkenler birlikte, sosyal görünüş kaygısındaki toplam varyansın yaklaşık %22' sini açıklamaktadır. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde sosyal fayda/sosyal rahatlık alt boyutunun sosyal görünüş kaygısı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Ancak aşırı kullanım alt boyutu ile problemlili internet kullanımı sosyal görünüş kaygısı üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir. Alan yazı incelendiğinde, problemlili internet kullanımının sosyal görünüş kaygısı üzerindeki etkisine dair bulguya rastlanamamıştır. Fakat benzer çalışmalar incelendiğinde, Doğan ve Çolak'ın (2016), lise öğrencileri ile yaptığı çalışmada sosyal görünüş kaygısının, sosyal ağ sitelerinin kullanımında önemli bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaptıkları araştırma sonuçları özellikle ergenlerin ve genç yetişkinlerin sosyal nedenlerle sosyal ağ sitelerini aktif olarak kullandığını göstermektedir. Bazıları interneti gerçek ya da fantezi kimliklerini ifade etmek için bir araç olarak kullanmakta ve sosyal görünüş kaygısı görünmez olma talebini arttıran bir unsur olabilmektedir. Yine çoğunlukla sosyal görünüş kaygısı ile ilgili alan yazında problemlili internet kullanımından ziyade sosyal medya kullanımı ile ilgili çalışmalara rastlanmıştır. Traş vd. (2019) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin sorunlu internet kullanımı ile Facebook kullanım yoğunluğu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ve Facebook kullanım yoğunluğunun önemli yordayıcılarından biri sorunlu İnternet kullanımınıdır. Kittinger, Correia ve Irons'a göre (2012), Facebook ve benzeri, internet üzerinden bağlanılan sosyal ağların kullanımı ve sayısı arttığı sürece problemlili internet kullanımının da artacağı düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında problemlili sosyal medya ve problemlili internet kullanım düzeylerinin paralellik gösterebileceği düşünülebilir. Bir başka çalışmada, genç kadınlarda Facebook ve Instagram üzerinden gerçekleştirilen görünüş odaklı etkinlikler ve beden imajı endişeleri arasındaki ilişki incelenmiş, Facebook'ta daha fazla fotoğraf paylaşılması ve Instagram'da görünüş odaklı hesapların izlenmesi; daha ince bir vücuda

sahip olma düşüncesi ve buna bağlı vücut gözetimi ile ilişkilendirilmiştir (Cohen, Newton-John ve Slater, 2017). Kim (2018), genç koreli kadınlar ile yaptığı çalışmada Facebook'un beden imajı ile önemli derecede ilişkili olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın genç Koreli kadınlar arasında, çevresiyle görünüm karşılaştırmaları ve vücut imajı endişeleri üzerinde Facebook kullanımının rolü hakkında önemli bilgiler verdiği belirtilmektedir. Yapılan araştırmalara bakıldığında sosyal medya ve sosyal görünüş kaygısının daha fazla ele alındığı görülmektedir. Araştırma sonuçları genel itibarıyla sosyal medya ve sosyal görünüş kaygısının ilişkili olduğunu göstermekte, bedene dair kaygıların sosyal medya kullanımı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bazı araştırmacılara göre (Kittinger, Correia ve Irons, 2012), aşırı sosyal medya kullanımı ile problemler internet kullanımı arasında ilişki olduğu düşünülmektedir. Alan yazında problemler internet kullanımı ve sosyal görünüş kaygısı ile ilgili çalışmalara rastlanmadığı için, Kittinger, Correia ve Irons'un (2012) çalışmasında yer alan sosyal medya kullanımı ile problemler internet kullanımının ilişkili olduğu sonucundan yola çıkarak, sosyal medya ile sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişki de ele alınmak istenmiştir. Yapılan bu çalışmada problemler internet kullanımının, sosyal görünüş kaygısı üzerinde orta düzeyde bir etkisinden söz edilmekle birlikte, sosyal fayda/sosyal rahatlık boyutu, sosyal görünüş kaygısının anlamlı bir yordayıcısı olarak bulunmuştur. Problemler internet kullanımı ölçeğinde, sosyal fayda/ sosyal rahatlık boyutundaki ifadeler incelendiğinde çoğunlukla internet ortamında daha rahat ve özgür hissetme, daha iyi ilişkiler kurma gibi ifadelerin bulunduğu görülmektedir. Başka bir deyişle, kendisini internet ortamında daha rahat hisseden birey, gerçek yaşamda daha kaygılı hissedebilir ve gerçek yaşamda ilişkiler kurmak ya da vakit geçirmektense internet ortamını tercih edebilir. Bu nedenle sosyal fayda/sosyal rahatlık boyutu, sosyal görünüş kaygısının anlamlı bir yordayıcısı olduğu düşünülmektedir.

Sosyal görünüş kaygısının, sosyal kaygı ve benlik saygısı ile yakından ilişkili kavramlar olduğu düşünülmektedir (Özcan vd. 2013). Bu konularda yapılan çalışmalara bakıldığında, Özer (2013), lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada benlik saygısı ile problemler internet kullanımı arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler bulmuştur. Berber-Çelik ve Odacı (2011), yaptıkları çalışmada kendilik algısı ile problemler internet kullanımı arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulmuş, kendilik algısı ve benlik saygısı problemler internet kullanımının yordayıcıları olduğu sonucuna ulaşmıştır. Shepherd ve Edelmann (2005) yaptıkları çalışmada, sosyal kaygı duyanların sosyal endişeleri kontrol etmek için interneti kullandıkları sonucuna ulaşmış, Caplan (2002), internet yoluyla sosyal fayda veya sosyal kontrol elde etmeye çalışanların, bu tür kullanımdan olumsuz sonuçlar alacağı ve sorunlu internet kullanımı için risk altında olabileceğini belirtmiştir. Genel olarak sosyal konularda endişeli bireylerin yüz yüze etkileşimler sırasında şişirilmiş olumsuz değerlendirme algıları, onları daha güvenli iletişim araçları bulmaya ittiği için sorunlu internet kullanımı geliştirme riski altında olduklarını

göstermektedir (Lee ve Stapinski, 2012). Düşük benlik saygısı ve sosyal kaygı, sosyal görünüş kaygısını tetikleyen durumlar olarak ele alınabilir ve sosyal kaygı ve düşük benlik saygısı problemlili internet kullanımı ile ilişkilendirilebilir. Sonuç olarak bu durum sosyal görünüş kaygısının da problemlili internet kullanımı ile ilişkili olduğu düşüncesini oluşturmaktadır.

Ele alınan sonuçlar doğrultusunda, üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanımı düzeylerini saptamak amacıyla daha geniş bir örneklem üzerinde çalışmalar yapılması önerilebilir. Ayrıca problemlili internet kullanımına neden olan faktörler ile ilgili ayrıntılı çalışmalar yapılabilir. İnternet kullanım sebepleri belirlenerek, problemlili internet kullanımı ile ilişkileri incelenebilir. Ya da daha küçük bir grupla çalışma yapılarak internet kullanımları ile ilgili derinlemesine araştırmalar sunulabilir. Problemlili internet kullanımı, sosyal görünüş kaygısı ve narsistik kişilik eğilimi arasındaki ilişkiyi inceleyecek araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılacak yeni araştırmalar bu konuda literatüre katkı sağlayacaktır. Problemlili internet kullanımı ve olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla, problemlili internet kullanımı ve internet etiği ile ilgili okullarda ve üniversitelerde konferans ve seminerler verilebilir. Özellikle internet kullanım süreleri hakkında ve sağlıklı, sağlıksız internet kullanımıyla ilgili bilgiler verilmesi önem taşımaktadır. Bu konuda çalışmalar yapılarak, farklı yöntemlerle bireylerin internet kullanımını sınırlamalarına yardımcı öneriler verilebilir. Ayrıca bulunduğu ortama uyum sağlamakta zorlanan, kaygı duyan ve sosyal amaçlarla problemlili internet kullanımına yönelen bireyler için oryantasyon, grup çalışmaları ve benzeri çalışmalar yapılarak etkileşim içinde olmaları sağlanabilir.

Kaynakça

- Ames, D. R., Rose, P., ve Anderson, C. P. (2006). The NPI-16 as a short measure of narcissism. *Journal of Research in Personality*, 40(4), 440-450.
- Altıntaş, S. (2016). *Ortaokul Öğrencilerindeki Problemlili İnternet Kullanımı ile Algılanan Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atak, H., Çok, F. (2010). Beliren yetişkinlik: İnsan yaşamında yeni bir dönem. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17: 39-50.
- Atay, S. (2009). Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçeye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 11(1), 181-196.
- Balcı, Ş., ve Gülnar, B. (2009). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlıların profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6(1), 5-22.
- Balcı, Ş., Gölcü, A. ve Öcalan, M. (2013). Üniversite öğrencileri arasında internet kullanım örüntüleri. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(4), 5-22.
- Baumeister, R. F. ve Vohs, K. D. (2001). Narcissism as addiction to esteem. *Psychological Inquiry*, 12(4), 206-210.
- Berber-Çelik, Ç. ve Odacı, H. (2011). *Kendilik algısı ve benlik saygısının problemlili internet kullanımı üzerindeki yordayıcı rolü*. 5.Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda sunulan bildiri. Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye, 22-24 Eylül.
- Campbell, W. K. ve Foster, J. D. (2007). The narcissistik self: background, an extended agency model, and ongoing controversies. İçinde C. Sedikides ve S. Spencer (Eds), *Frontiers in Social Psychology: The Self* (ss.1-43) Philadelphia: Psychology Pres.
- Campbell, K.W., Reeder, G.D., Sedikides, G.D. ve Elliot, A.J. (2000) Narcissism and comparative self-enhancement strategies. *Journal of Research in Personality*.34, 329- 347.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic internet use and psychosocial well-being: development of a theory-based cognitive-behavioral measurement instrument. *Computers in Human Behavior*, 18(5), 553-575.
- Caplan, S. E. (2005). A social skill account of problematic internet use. *Journal of Communication*, 55(4), 721-736.
- Ceyhan, E., Ceyhan, A. A. ve Gürcan, A., (2007). Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(1), 387-416.
- Cihangiroğlu, N., Teke, A., Uzuntarla, Y. ve Uğrak, U. (2015). Narsistik kişilik eğilimleri ile kurumsal bağımlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 1-18.
- Cohen, R., Newton-John, T. ve Slater, A. (2017). The relationship between Facebook and Instagram appearance-focused activities and body image concerns in young women. *Body Image*, 23, 183-187.
- Danacı, M. Ö., Kavaklı, N. ve Tıkız, G. (2018). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının narsisizm düzeylerinin siber zorbalığa duyarlık ve internet bağımlılığı düzeylerine etkisi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 2(2), 86-98.

- Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behavior*, 17, 187-195.
- Doğan, H., Işıklar, A. ve Eroğlu, S. E. (2008). Ergenlerin problemleri internet kullanımının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 106-124.
- Doğan, T. (2009). *Bilişsel ve kendini değerlendirme süreçlerinin sosyal anksiyete açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Doğan, T. (2010). Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'nin (SGKÖ) Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 151-159.
- Doğan, A. ve Cebioğlu, S. (2011). Beliren yetişkinlik: Ergenlikten yetişkinliğe uzanan bir dönem. *Türk Psikoloji Yazıları*, 14(28), 11-21.
- Doğan, U., ve Çolak, T. S. (2016). Self-concealment, social network sites usage, social appearance anxiety, loneliness of high school students: a model testing. *Journal of Education and Training Studies*, 4(6), 176-183.
- Ekşi, F. (2012). Narsistik kişilik özelliklerinin internet bağımlılığı ve siber zorbalığı yordama düzeyinin yol analizi ile incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1683-1706.
- Guan, S. S. A. ve Subrahmanyam, K. (2009). Youth Internet use: risks and opportunities. *Current Opinion in Psychiatry*, 22(4), 351-356.
- Hart, T.A., Flora, D.B., Palyo, S.A., Fresco, D.M., Holle, C. ve Heimberg, R.G. (2008). Development and examination of the social appearance anxiety scale. *Assessment*, 15(1), 48-59.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (25. Baskı) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karataş, S. ve Taş, A. (2017). İlk ve ortaokullardaki öğretmenlerin narsistik kişilik eğilimleri ile örgütsel özdeşleşme düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 92-121.
- Kaya, L. (2017). *Üniversite Öğrencilerinde Narsistik Eğilimler, Bağlanma Stilleri ve Sosyal Medya Kullanımı* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Kılıç, M. (2015). *Üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kızıltan, H. (2006). *Narsisizm ve Psikopatolojisi*. <http://www.psikomitoloji.com/attachments/article/79/narsisizm.makalesi.pdf>. Erişim Tarihi: 05.03.2019.
- Kim, E. J., Namkoong, K., Ku, T. ve Kim, S. J. (2008). The relationship between online game addiction and aggression, self-control and narcissistic personality traits. *European Psychiatry*, 23(3), 212-218.
- Kim, J. W. (2018). Facebook use for profile maintenance and social grooming and young korean women's appearance comparison with peers and body image concerns. *Social Media+ Society*, 4(2), 1-11.
- Kittinger, R., Correia, C. J. ve Irons, J. G. (2012). Relationship between Facebook use and problematic internet use among college students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(6), 324-327.

- King, S. A. (1996). *Is The Internet Addictive or Are Addicts Using The Internet?* Retrieved From. <http://giovanni-2000.tripod.com/mesh/selfaddict.html>. Erişim Tarihi: 07. 04. 2019
- Küçük, E. E. (2017), Üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımları ve sağlıklarına etkisi ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 27(3), 211-216.
- Laconi, S., Vigouroux, M., Lafuente, C., ve Chabrol, H. (2017). Problematic internet use, psychopathology, personality, defense and coping. *Computers in Human Behavior*, 73, 47-54.
- Lee, B. W. ve Stapinski, L. A. (2012). Seeking safety on the internet: Relationship between social anxiety and problematic internet use. *Journal of anxiety disorders*, 26(1), 197-205.
- McMillan, S. ve Morrison, M. (2006). Coming of age with the internet: A qualitative exploration of how the internet has become an integral part of young people's lives. *New Media & Society*, 8(1), 73-95.
- Nalwa, K., ve Anand, A. (2003). Internet addiction in students: a cause of concern. *Cyberpsychology and Behavior*, 6 (6), 653- 656.
- Odacı, H., ve Çelik, Ç. B. (2013). Who are problematic internet users? An investigation of the correlations between problematic internet use and shyness, loneliness, narcissism, aggression and self-perception. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2382-2387.
- Ohmann, K., ve Burgmer, P. (2016). Nothing compares to me: How narcissism shapes comparative thinking. *Personality and Individual Differences*, 98, 162-170.
- Oktan, V. (2015). Üniversite öğrencilerinde problemleri internet kullanımı, yalnızlık ve algılanan sosyal destek. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 281-292
- Öksüz, Y., (2012). Üniversite öğrencilerinin özerklik düzeyleri ile vücut algıları arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 69-77.
- Özcan, H., Subaşı, B., Budak, B., Çelik, M., Gürel, Ş. C. ve Yıldız, M. (2013). Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki kadınlarda benlik saygısı, sosyal görünüş kaygısı, depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Journal Of Mood Disorders*, 3(3), 107-113.
- Özer, Ş. (2013). *Problemleri internet kullanımının benlik saygısı ve öznel iyi oluş ile açıklanabilirliği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Özkaya, S. (2018). *Sosyal medyayı çok kullanan gençlerde narsistik kişilik yapılanması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Peterson, J. L. ve DeHart, T. (2014). In defense of self-love: An observational study on narcissists' negative behavior during romantic relationship conflict. *Self and Identity*, 13(4), 477-490.
- Raskin, R. N., ve Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological Reports*, 45(2), 590.
- Raskin, R., ve Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the Narcissistic Personality Inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 890-902.
- Reed, P., Bircek, N. I., Osborne, L. A., Viganò, C. ve Truzoli, R. (2018). Visual social media use moderates the relationship between initial problematic internet use and later narcissism. *The Open Psychology Journal*, 11(1), 163-170.

- Sabiston, C. M., Sedgwick, W. A., Crocker, P. R. E., Kowalski, K. C. ve Mack, D. E. (2007). Social physique anxiety in adolescence: An exploration of influences, coping strategies, and health behaviors. *Journal of Adolescent Research*, 22(1), 78-101.
- Sargın, N. (2013). Üniversite öğrencilerinin internete yönelik tutumları ve problemlerini internet kullanımları. *Turkish Journal of Education*, 2(2), 44-53.
- Sevindik, F. (2011). *Fırat üniversitesi öğrencilerinde problemlerini internet kullanımı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Seward, S.K. (2007), *Are narcissists bad for relationships or are relationships bad for narcissists?: The effect of narcissism on close relationships*, Department of Psychology St. Francis Xavier University Narcissism And Relationships, Canada.
- Sırakaya, M. (2011). *Öğretmen adaylarının problemlerini internet kullanımı ve internet öz-yeterlilik düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Shepherd, R. M. ve Edelmann, R. J. (2005). Reasons for internet use and social anxiety. *Personality and Individual Differences*, 39(5), 949-958
- Spada, M. M. (2014). An overview of problematic Internet use. *Addictive behaviors*, 39(1), 3-6.
- Şahin, C. ve Kumcağız, H. (2017). Narsisizm ve benlik saygısının sosyal medya bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 8(30), 2136-2155.
- Tepret, D. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde Facebook ve Instagram Kullanımı İle Narsistik Yapılanma Düzeyleri Arasındaki İlişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Traş, Z., Öztemel, K. ve Baltacı, U.B. (2019). Role of problematic internet use, sense of belonging and social appearance anxiety in facebook use intensity of university students, *International Education Studies*,12(8),1-10.
- Tutgun, A. (2009). *Öğretmen adaylarının problemlerini internet kullanımlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2019). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. <http://www.tuik.gov.tr/> Erişim Tarihi: 01.10.2019
- Yalın, N. (2018). *Narsistik kişilik, empatik eğilimler, eleştirel düşünme ve saldırganlık arasındaki ilişkiler* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuzarslan-Gök, A. (2017). *Ergenlerde Problemlerini İnternet Kullanımı, Kişilik Özellikleri ve Sosyal Beceri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yörükcan, T. (2000). *Yunan Mitolojisinde Aşk* (1.Baskı). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.